

Tenir *bessons* la vaca

(ALDC, VI, 1301. Tenir *bessons* la vaca)

L'enunciat es refereix als 'vedellets nats d'un mateix part'. *Bessons* i els seus derivats s'estenen per tot el domini, interromputs localment per designacions sintagmàtiques o, en poblacions de frontera, per alguna denominació forana. *Bessons* (s. XV, però com a antropònim, *Bezó*, s. XII) és un mot d'origen incert, potser preromà, format sobre la base *BEKIONE o *BEKTIONE, amb la idea de 'doble' o 'parella'; var. ross. *bessús* 13, amb canvi [o] > [u] i pèrdua de la nasal, *be[θ]ons* 108, de factura arag., i *bessona* [f.] 98, 105, 106, dit de la vaca que ha tingut bessons, com *bessonera*; der. *bessonada*, format amb el suf. col·lectiu -ada (< -ATA), (*a*)mbessonada 155, amb el prefix *en-* (pron. [am]-) iniciat en el verb (*a*)mbessonar 178, 179, a partir de *bessonar* 44, 86, 89, 91, 93, 95, 182; *bessonera*, reducció de *vaca bessonera* 'que ha tingut bessons' 16, 40. El resultat pot tenir caràcter redundant amb l'addició del cardinal *dos*: *dos bessons* 55, 59, 88, 90, 104, 118, 162, 185; caràcter que no

es dona en altres construccions perifràstiques: *dos vedells* 6, 33, 77, 82, *ha fet dos vedells* 44, *n'ha fet dos* 29, *n'ha tingut dos* 54, *en té dos* 103, *n'ha portau dos* 87, 94, *porta part de dos* 164 (o *part de dos* 169). *Parell* (s. XIV) 63, 170 (*parella* [f.] 177) deriva del llat. vg. *PARĪCŪLU, dim. de PAR, PARIS 'igual'.

Són tributaris d'altres llengües l'alg. *mèdigue* 85, pres del logudorès *ameddiga*, der. de GEMELLICUS; *millissos* 94 (*mellissa* [f.] 125), manlleu al cast. *mellizos*, amb assimilació i pas de [θ] > [s], on prové d'un anterior **emellizo*, del llat. vg. *GEMELLICIUS, der. de GEMĒLLUS (cf. it. *gemello*), dim. de GĒMĪNUS; [χ] *emelos* 166, pres del cast. *gemelos*, cultisme adoptat de GEMĒLLUS.

Són mots normatius *bessó*, *bessonada*, des del DOrt, 1917, i *bessonera* ("dit de l'ovella que té una bessonada"), des del DG_I, 1932.

